

Visitationspredikan, Alfta-Ovanåkers församling, 8 maj 2023

Femte söndagen i påsktiden, Tredje årgångens texter

Söndagens tema: Att växa i tro

Visitationens tema: Mångfald med omtanke

I onsdags firade vi regnbågsmässa tillsammans i Alfta kyrka. Efter gudstjänsten bjöds vi på färgglada kakor och goda samtal i Johannesgården. Konfirmanderna hade förberett frågor som jag fick svara på. En fråga stack ut eftersom den var något utöver det vanliga. När börjar paradiset? När är himmelriket här?

Jag svarade mycket kort på den frågan. Jag sa *nu*. Redan nu är paradiset eller himmelriket här som en verklighet mitt ibland oss. Vi lever i påsktiden – i tiden efter Kristi uppståndelse. Jesus Kristus innesluter oss redan nu i det liv som aldrig dör. Han öppnar Guds rike för oss.

Idag på den femte söndagen i påsktiden får vi utforska mer av Guds rike. Temat för texterna är ”Att växa i tro”. Jag tror inte att det är en slump att biskopsvisitationens här i Alfta-Ovanåkers församling avslutas på en söndag som har just den rubriken. Jag tror att Gud har sett till att det har blivit så.

En livsnerv här i bygderna är Voxnan. Älven har fått sitt namn eftersom den snabbt kan svämma över och växa över sina strandlinjer. Det har sagts mig att det är extra mycket vatten i älven just nu och den här veckan har det också hänt extra mycket i församlingen. Under visitationen har jag och Monika – som är notarie under visitationen – fått många smakprov på allt det goda som växer och flödar här i församlingen. Jag väljer mycket medvetet att använda ordet *smakprov*. Det beror inte bara på att jag förstår att det finns mer än det som vi har fått ta del av som ni också kan bjuda på. Det beror också på att jag och Monika har noterat att något som utmärker församlingslivet här är att ni aktiverar en mångfald av våra sinnen när ni skapar en omtänksam grogrund för människors växande i tro. Här utforskas det närvarande paradiset genom smaker och dofter, färger och former, toner och ord. Här ljuder himmelriket i storspovens läte. Här smakar himmelriket som en nygräddad kolbulle. Här känns ibland Guds rike i den isande vårvinden som påminner oss om att sommarens paradiset ännu inte är här till fullo.

I onsdags vittnade storspoven, kolbullarna och de isande vindarna om himmelrikets redan nu och ännu inte. Då pilgrimsvandrade vi på den gamla landsvägen mellan Edsbyn och Ovanåker. Biosfärområde Voxnadalen och Agenda 2030, de globala hållbarhetsmålen, stod på dagordningen för våra samtal. Vi som vandrade kunde konstatera att landsvägen fortfarande kan beskrivas som Sveriges vackraste men tillvarons nedbrytande krafter gör sig påminda också här. Stefan Olander berättade att fågelsången inte längre är lika intensiv som har varit. Kommunens miljöstrateg, Monika af Ekenstam, betonade att mer måste göras för att rädda den biologiska mångfalden. Hanna Alfredsson och Benny Backeby, som arbetat med biosfärområde Våxnadalen, berättade vad som har gjorts och vad som är på gång. När vi passerade huset som heter Hoppet var vindarna mycket kylslagna. Jag ställde frågan om hoppet är ute för vår planet. Är det snart slut på paradiset eller himmelriket här på jorden?

Bibeltexterna som vi får lyssna till idag hjälper oss att inte fly från sådana frågor genom att ge förenklade svar på dem. Att paradiset börjar nu innebär inte att allt här i världen är som Gud vill ha det. Att Kristus har besekrat ondskan och döden betyder inte att vi redan nu enbart lever i ett himmelrike som är helt befriat från ondskan och död. Det finns mer att säga om vår tillvaro än att den rymmer smakprov på paradiset och en försmak av himmelriket.

I dagens evangelietext skiljer Jesus knivskarp mellan Gud och världen. Här i tiden lever vi i en värld med hat och hot om undergång. Jesus ber inte att Gud ska ta oss ut ur världen. I stället ber han att Gud ska bevara oss för det onda. Han ber att Gud inte ska låta oss förkrympa våra liv – eller andra levande varelsers liv – genom att förkorta tidshorisonten eller förminska oändligheten så att allt det som går utöver vår korta tid på jorden faller utanför.

I dagens episteltext utvecklar aposteln Paulus motsättningen mellan Gud och världen när han beskriver köttet som fiende till anden. Anden flödar ut ur och för oss in i den livgivande samhörigheten med Gud. I Anden finns de fria skaparflöden som gör det möjligt för oss att älska Gud och skapelsen med den kärlek som Gud ger oss. Anden inspirerar oss till livsbejakande medmänsklighet och kreativitet. När Anden flödar över och kärleken breder ut sig – precis som Voxnan kan göra – växer vi i tro.

Köttet står i stället för de gudsfrånvända och nedbrytande begär som Jesus sätter fingret på när han framställer världen som motsatsen till Gud. Köttet är de egoistiska drivkrafter som får oss att riva och slita i varandra och roffa åt oss så mycket av jordens begränsade resurser att livet hotas. När Paulus beskriver köttet i negativa ordalag är det alltså inget generellt förakt för det kroppsliga eller det sinnliga som har gett uttryck för. Det han fördömer är mänskligt beteende som fördämmer upp Guds livgivande vattenflöden.

I de kylslagna vindarna i onsdags tog också en annan fråga form i mina tankar. Den frågan vill jag skicka med er idag. Konfirmanderna som gav mig frågor efter regnbågsmässan har inspirerat mig. Ni behöver inte vara rädda. Jag kommer inte att kalla fram någon av er hit till mikrofonen för att ni ska visa att ni kan ge rätt svar på frågan. Det är inte ett husförhör av det slaget som jag vill tvinga er till. I stället vill jag – tillsammans med Monika – engagera er i den typ av husförhör som jag vet att ni redan gläds över här i Alfta-Ovanåkers församling. Ni samlas gärna runt kaffeborden för att samtala om livet här i bygderna och utforska mer av den växande tron. I sådana husförhör passar den fråga som jag vill skicka med er.

Var tar regnbågen slut? I Bibeln är regnbågen ett tecken som vittnat om att Gud uppfyller sina löften att rädda oss och livet. I sagornas värld sägs att det finns en skatt vid regnbågens slut. När visitationen är slut och ni samlas för husförhör och andra former av samtal vill jag att ni tar och får chansen att berätta för varandra var och när ni hittar den skatten i församlingslivet.

Skatten som jag talar om är Guds rike, gemenskapen med Gud genom Jesus Kristus. Den skatten är vårt hopp eftersom den gemenskapen förankrar vårt hopp utanför oss själva, bortom vår egen begränsade förmåga och vårt kortsiktiga tidsperspektiv. Om vi enbart sätter vårt hopp till oss själva är vårt hopp redan ute eller på väg att ta slut. Om vårt hopp i stället är ett utflöde av Anden fylls vårt hopp hela tiden på. Vi får hela tiden ett friskt hopp som aldrig

sinar eftersom det flödar fram ur de gudomliga källsprång som Kristus delar med oss. När Andens liv forsar fram eller sipprar ut i världen breder hoppet ut sig, tron växer och kärleken hittar nya former och uttryck på ett kreativt och livsbejakande sätt. Under visitationen har jag och Monika fått lyssna till några berättelser om sådana flöden. Efter visitationen hoppas jag att ni både tar och får chansen att dela med er av och lyssna till ännu fler berättelser om skattfynd eller ousinliga källor i församlingslivet här.

Temat för våra dagar tillsammans har varit ”Mångfald med omtanke”. Programmet har varit både mycket välplanerat och synnerligen variationsrikt. Jag och Monika har inneslutits i ett färgsprakande och livsbejakande församlingsliv som ni delar med varandra och som ni gestaltar och utvecklar tillsammans.

En berättelse som jag har mött under de här dagarna har kommit att bli särskilt betydelsefull för mig. I torsdags besökte vi Elin Westlund i Långhed. Hon tillverkar handvävda textilier för offentliga och privata rum. När vi var där arbetade hon bland annat med ett bårtäcke i vita och grå nyanser. Till att börja med kanske inte ett gråvitt bårtäcke som ska läggas över en kista framstår som ett särskilt spännande eller intressant projekt. Andra initiativ och andra företag som jag har fått lära mig mer om under visitationen har lättare och snabbare väckt mitt intresse och min fascination. Men när Elin berättade om betydelsen av det gråvita upptäckte jag dolda skatter i hennes omtankar – i hennes tankar om bårtäcket och om de konstverk som hon skapar av så oansenliga färger som grått och vitt.

Elin fick mig att reflektera över hur viktigt det är att ett församlingsliv som präglas av och uttrycker en färgsprakande mångfald också värdesätter det som är oansenligt och vardagligt, det som inte direkt fångar andra människors uppmärksamhet eller väcker den entusiasm som får oss att lägga ut bilder i sociala media. Enkelt uttryckt behövs också de färger som inte finns med i regnbågen för att regnbågen ska framträda i all sin prakt och ge vårt hopp en fast förankring utanför oss själva.

Vid modevisningen i S:t Olofs kapell i torsdags fick vi se hur vackra vi människor kan vara när vi kombinerar färgglada eller mönstrade klädesplagg med enfärgade plagg i grått och vitt. På ett liknande sätt blir församlingslivet i hela Svenska kyrkan vackert genom omtänksamma och genomtänkta kombinationer av det som är färgglatt och sticker ut och det som inte drar uppmärksamheten till sig eller väcker vår omedelbara förtjusning. Ett församlingsliv med en sådan mångfald gestaltar ni tillsammans här i Alfta-Ovanåkers församling. Ett sådant församlingsliv är grunden för en framtidsinriktad och hållbar kreativitet.

Vid torsdagens besök hos det världsledande mjukvaruföretaget MTEC i Alfta kretsade våra samtal kring nyskapandets förutsättningar. I dagens gammaltestamentliga läsning understryker profeten Jesaja att Gud ger de försagda mod och de modlösa kraft. Om Gud inte skulle göra detta skulle livsanden och de levande väsen som Gud har skapat förgås. I torsdags berättade MTEC:s grundare Mattias Andersson om de framtidsinriktade och hållbara lösningar som utvecklas av företagets medarbetare. De förkroppsligar en omtänksam mångfald och de får lära sig att kombinera kreativitet och logik på ett fruktbart sätt. När jag lyssnade till Mattias tänkte jag att det han sa kan glädja och befria också oss inom Svenska kyrkan. Också vi behöver kombinera kreativitet och logik när vi söker hållbara och framtidsinriktade lösningar.

Den livgivande Voxnan skulle inte vara älven som växer om det inte fanns en flodfåra eller en strandkant som älven ibland kan överstiga. På ett liknande sätt behöver Andens liv i församlingen sina välbekanta och beprövade flodfåror för att då och då kunna svämma över i en vårflod som går utöver det vanliga. När vi idag avslutar biskopsvisitationen gör vi det i stor glädje över allt det goda som Anden låter flöda över här i församlingen. Hos er finns hoppet – inte bara som ett hus utan också som en levande gemenskap omkring Jesus Kristus.

Ibland behöver det hoppet restaureras – precis som huset intill den gamla landsvägen mellan Edsbyn och Ovanåker. Här i kyrkan och i församlingslivet pågår ständigt sådana renoveringsprojekt som får oss att växa i tro. När visitationen är slut hoppas jag att ni fortsätter att berätta om de skatter som ger er hoppet åter, som låter tron växa och som får kärleken breda ut sig. I de berättelserna finns en mångfald av svar på frågan var regnbågen tar slut. När den mångfalden bärs av omtanke börjar paradiset. I den mångfalden får himmelriket smak och doft, färg och form, ord och toner. Av den mångfalden skapar Gud konstverk när Gud kombinera det färgsprakande och det enfärgade i den gratisbutik som har en filial här.

Biskop Karin Johannesson
Uppsala stift